

Arbets- och företagsnämnden

Överenskommelse om boendeplatser för asylsökande ensamkommande barn

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt följande.

1. Nacka kommun ska ingå föreslagen ramöverenskommelse med Migrationsverket från och med den 14 februari 2016, genom Länsstyrelsen i Stockholms län, om boendeplatser för 401 asylsökande ensamkommande barn.
2. Direktören för arbete och fritid får i uppdrag att ingå upp till tre överlappande delöverenskommelser om boendeplatser för asylsökande ensamkommande barn med Migrationsverket under 2016. Dessa tre delöverenskommelser ska inte överstiga det totala antalet beslutade asylplatser utifrån beslutspunkt 1.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram 2016 års fördelningstal för kommunernas anordnande av boendeplatser för ensamkommande. Enligt de nya fördelningstalen föreslås Nacka kommun anordna boendeplatser för 401 ensamkommande barn.

För att arbets- och företagsnämnden ska kunna planera mottagandet är det att rekommendera att överenskommelse ingås utifrån de nya fördelningstalen. Ur ekonomisk synpunkt är det även att rekommendera att överenskommelsen ingås eftersom arbets- och företagsnämnden då har möjlighet att få statlig ersättning för det antal boendeplatser som överenskommelsen avser oavsett om boendeplatserna tillfälligtvis står tomma till exempel mellan två placeringar. Det innebär även mindre administration ju fler asylplatser som ingår i överenskommelsen, då ersättningar kan schabloniseras.

Ärendet

Länsstyrelsens fördelningstal för mottagande av ensamkommande

Migrationsverket har lämnat en platsbehovsberäkning till Länsstyrelserna för 2016 på 40 000 asylplatser för ensamkommande barn. Länsstyrelserna har utifrån platsbehovsberäkningen tagit fram länsfördelningstal för samtliga län. Stockholms län har i den nationella fördelningen fått ett fördelningstal på 7 355 asylplatser. Länsstyrelsen i Stockholm har fördelat dessa platser på kommunnivå enligt länets fördelningsmodell.

Länsstyrelserna har utifrån platsbehovsberäkningen tagit fram länsfördelningstal för samtliga län. Stockholms län har i den nationella fördelningen fått ett fördelningstal på 7 355 asylplatser. Länsstyrelsen i Stockholms län har fördelat dessa platser på kommunnivå enligt länets fördelningsmodell, se bilaga 2.

Stegmodell

Skillnaden mellan nuvarande överenskomna platser i länet och de nya fördelningstalen är stor. Därför föreslår Länsstyrelsen att kommunerna stegvis utökar antalet platser under 2016. Detta för att underlätta kommuners planering och beredskap, och ge en flexibilitet i överenskommelserna som bättre kan anpassas till utvecklingen i omvärlden. Enligt detta förslag beslutar kommunfullmäktige om ett mottagande som omfattar det totala antalet asylplatser för 2016. I beslutet delegeras till direktören för arbete och fritid att teckna upp till tre överlappande överenskommelser med Migrationsverket under året. Dessa tre överenskommelser ska inte överstiga det totala antalet beslutade asylplatser. Det första avtalet föreslås omfatta ett antal boendeplatser där samtliga överförbara befintliga asylplatser i kommunen tas med i beräkningen samt ett tillskott av 20-30 nya platser

Möjligheten finns även för kommunen att välja att ingå i en övergripande överenskommelse för 2016, enligt föregående års tillvägagångssätt.

Nacka kommuns mottagande av ensamkommande barn

Nacka kommun föreslås enligt Länsstyrelsen i Stockholm att anordna boendeplatser för 401 ensamkommande barn under 2016. Det innebär en utökning med 353 boendeplatser jämfört med tidigare överenskommelse med Länsstyrelsen som ingicks under våren 2015. Omsättningstalet per boendeplats beräknas av Migrationsverket bli cirka 1 per plats under 2016. Detta på grund av förlängda handläggningstider (kan uppgå till 15-24 månader). Enligt dessa beräkningar bör det för Nackas del innebära att 401 platser bör motsvara 401 barn.

Det är av stor vikt att Nacka kommun fattar beslut om förnyad överenskommelse med Länsstyrelsen med anledning av de nya fördelningstalen. Migrationsverket har sedan den 1 januari 2014 utvidgade möjligheter att anvisa kommuner att ta emot asylsökande ensamkommande barn. Detta innebär att Migrationsverket kan anvisa barn till kommuner även utanför gällande överenskommelser.

För att arbets- och företagsnämnden ska kunna planera mottagandet är det att rekommendera att överenskommelse ingås utifrån de nya fördelningstalen. Ur ekonomisk synpunkt är det även att rekommendera att överenskommelsen ingås eftersom arbets- och företagsnämnden då har möjlighet att få statlig ersättning för det antal boendeplatser som överenskommelsen avser oavsett om boendeplatserna tillfälligtvis står tomma till exempel mellan två placeringar. Det innebär även mindre administration ju fler asylplatser som ingår i överenskommelsen, då ersättningar kan schabloniseras.

Kommunens planering för boende

När ett ensamkommande barn anvisats till Nacka kommun så sker placering antingen i familjehem eller i ett hem för vård och boende (HVB). För att klara det ökade mottagandet av ensamkommande barn har arbets- och företagsnämnden genomfört en upphandling av boende för denna målgrupp. Detta ärende behandlas på arbets- och företagsnämndens sammanträde den 16 december. Arbets- och företagsnämnden beslutade även den 11 november att godkänna att direktören för arbete och fritid ingår avtal med det kommunala produktionsområdet Valfärd samhällsservice om att starta boende för ensamkommande barn. Just nu pågår en intensiv planering avseende rekrytering och planering inom Valfärd samhällsservice för att så snart som möjligt kunna drifta hem för vård och boende för ensamkommande barn.

Kommunens ansvar för att förordna gode män

Överförmyndarnämnden ska förordna god man till det ensamkommande barn som vistas i kommunen. För de ungdomar som överförmyndarnämnden har tillsynsansvar för (131 pojkar och 14 flickor i åldrarna 15-17 år) som i dagsläget vistas i Nacka kommun är cirka 33 procent placerade av andra kommuner än Nacka. Överförmyndarnämnden har utifrån vistelsebegreppet ansvar för asylsökande ensamkommande barn även om en annan kommun placerat dem i Nacka kommun. Detta faktum medför att överförmyndarnämndens ärendemängd inte enbart styrs av kommunens eget mottagande utan även andra kommuners placering av barn i Nacka. Detta gör att överförmyndarenhetens ärendemängd är oförutsägbar till viss del och försvårar planering av resurser.

Den föreslagna överenskommelsen om boendeplatser för 401 asylsökande ensamkommande barn innebär en stor ärendeökning för överförmyndarenheten. För 2015 beräknades enhetens resurser efter cirka 50 barn. I dagsläget hanterar enheten cirka 150 ensamkommande och har för att klara ärendeökningen tagit in extra handläggare för detta.

Det finns många som är intresserade av att ta uppdrag som god man till ensamkommande barn. För överförmyndarenhetens del medför det att stora resurser läggs på att lämplighetspröva och utbilda gode männen. Omsättningen av barn är även hög eftersom barnen flyttar snabbt och blir myndiga. Vid flytt till annan kommun överflyttas ansvaret för godmanskap till den nya kommunen.

Asylsökandes rätt till utbildning

Den kommun som ett asylsökande barn vistas i är skyldig att erbjudas plats i utbildning senast inom en månad från det att det anlänt till Sverige. De har då rätt till utbildning som följer bestämmelserna i skollagen och övriga skolförfattningar, vilket bland annat innebär att de har rätt till undervisning i samma innehålls- och tidsomfattning som folkbokförda barn och att de har samma rätt till särskilt stöd. Rätten till utbildning gäller även om ett beslut om avvisning eller utvisning har meddelats och gäller fram till att barnet lämnar landet.

Det som skiljer asylsökande barn, samt så kallade papperslösa och gömda barn, från barn som är folkbokförda är att de inte har skolplikt. Det betyder att antalet asylsökande barn som vistas i en kommun inte med nödvändighet motsvarar antalet som deltar i utbildning.

Utbildningsenhetens bild är att det finns kapacitet för mottagande i kommunens grundskolor. I dagsläget är 1,5 procent av alla kommunens elever nyanlända och i grundskolan är det cirka 230 elever. De flesta ensamkommande asylsökande som ankommer till kommun hör däremot till gymnasieskolan. Utifrån behovet av platser inom gymnasieskolan arbetar utbildningsenheten därför aktivt med att hitta lösningar för detta. Bland annat har samarbete med vuxenutbildningen inom arbets- och företagsnämnden diskuterats. Då kommunen ingår i Kommunförbundet Stockholms Läns gemensamma gymnasierregion så kan det finnas möjlighet att samordna efterfrågan av platser inom regionen.

Ekonomiska konsekvenser

Kommunen ansvarar för omsorg och boende fram till dess barnen är vuxna, ofta fram till och med gymnasiestudierna. Kostnaderna för detta innebär liten påverkan på kommunens ekonomiska resultat då de kostnader som uppstår täcks av statsbidrag. Enligt överenskommelsen med Länsstyrelsen framgår att kommunen enligt 7 b § förordning (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande med flera får ersättning baserat dels på antalet överenskomna platser dels på antalet belagda platser. En avtalad plats inom överenskommelsen innebär att kommunen får en schablonersättning om 1 600 kronor per dygn oavsett om platsen är belagd eller inte. När platsen är belagd får kommunen ytterligare 300 kronor, det vill säga 1 900 kronor per dygn per plats och barn. För de barn som kommunen tar emot utanför överenskommelsen, till exempel när alla platser är belagda, får kommunen ersättning för den faktiska kostnaden för vården.

Konsekvenser för barn

Utifrån barnkonventionen framgår att alla ensamkommande barn ska ha samma rättigheter som varje annat barn som av något skäl, varaktigt eller tillfälligt, berövats sin familjemiljö. Av barnkonventionen framgår bland annat att barn ska skyddas mot krig och inget barn får användas som soldat. Genom att kommunen ingår överenskommelse med Länsstyrelsen ges de ensamkommande barnen ett mottagande som utgår från barnets bästa i enlighet med bestämmelserna i barnkonventionen.

Ett mottagande av flyktingbarn, oavsett om de kommer med familj eller som ensamstående ställer krav på ett bra mottagande. Flyktingbarn kan antas utgöra en grupp som är överrepresenterad i diskriminerande erfarenheter avseende bland annat kön, funktionsnedsättning, sexuell läggning, etniskt ursprung, hälsa, tro eller ekonomisk ställning i förhållande till andra barn i Sverige. Kommunens insatser i mottagandet bör därför särskilt beakta konsekvenserna för flyktingbarn och deras rätt till likvärdig behandling. Ett exempel är dessa barns lika möjlighet till val av skola – tydlig information och valbara alternativ. Ett annat exempel är tydlig information om utbud av föreningsliv och kulturella aktiviteter som ofta är ett utmärkt stöd i integrationen.

Bilagor

1. Framställan om överenskommelse med Länsstyrelsen om boendeplatser avseende asylsökande ensamkommande barn, Länsstyrelsen, den 13 november 2015.
2. Information om fastställda fördelningstal och överenskommelsearbetet 2016, Länsstyrelsen, den 13 november 2015.

Malin Westerback
Direktör för arbete och fritid

Stefan Heinebäck
Enhetschef Individ och Familj